

UKRUDTSMIDDEL

Må kun anvendes til ukrudtsbekæmpelse i vinterraps, kartofler, ærter og gulerødder.

Dette plantebeskyttelsesmiddel må kun købes af professionelle og anvendes erhvervmæssigt og kræver gyldig autorisation.

Ukrudtsmiddel nr. 19-109

Omfattet af Miljøministeriets bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler og plantebeskyttelsesmiddelforordningen 1107/2009.

Analyse: Midlet er en kapselsuspension.

Clomazon.....360 g/l (34,8% w/w)

Indeholder polymethylenpolyphenylisocyanat og 1,2-benzisothiazolin-3-on (BIT).

Kan udløse allergisk reaktion (EUH 208).

Flydende

INDHOLD: 1 liter Opbevares frostfrit

Batchnr./Fabrikationsdato: Se dunken.

Holdbarhed: Mindst 24 måneder fra fabrikationsdatoen.

Producent

FMC[®]

FMC Chemical s.p.r.l.
Rue Royale 97, 4th floor
1000 Brussels
Belgium

Importør og godkendelsesindehaver

BASF A/S
Ved Stadsgraven 15
2300 København S
Tlf. 32 66 07 00 - www.agro.basf.dk

Etiket nr: VIII
GODKENDT

14. november 2016

for pakninger på
Miljøstyrelsen 1L

Dunken bør omrystes grundigt inden brug.

FORSIGTIG

Brugsanvisningen skal følges for ikke at bringe menneskers sundhed og miljøet i fare (EUH401).

H413 Kan forårsage langvarige skadelige virkninger for vandlevende organismer.

Vær opmærksom på, at Arbejdstilsynet har regler for arbejde med og udsættelse for plantebeskyttelsesmidler. Læs nærmere i det eventuelt lovpligtige sikkerhedsdatablad.

Overtrædelse af nedenstående særligt fremhævede forskrifter kan medføre straf:

Må kun anvendes til ukrudtsbekæmpelse i vinterraps, kartofler, ærter og gulerødder.

Brugsanvisningens doseringsangivelser må ikke overskrides.

Den maksimale dosering for alle anvendelser er 0,25 L/ha, svarende til 90 g a.s./ha.

Må i kartofler, ærter, gulerødder og raps ikke anvendes senere end før fremspiring.

For at beskytte grundvandet må dette produkt maksimalt anvendes hvert tredje år. Der må endvidere i samme periode ikke også anvendes andre produkter, der indeholder clomazon (SPe1).

Må ikke anvendes nærmere end 2 m fra vandmiljøet (vandløb, søer mv.) for at beskytte organismer, der lever i vand (SPe3).

Undgå forurening af vandmiljøet med produktet eller med beholdere, der har indeholdt produktet. Rens ikke sprøjteudstyr nær overfladevand (SP1).

P102 Opbevares utilgængeligt for børn.

Må ikke opbevares sammen med fødevarer, drikkevarer og foderstoffer.

Førstehjælpsforanstaltninger: Se brugsanvisningen.

Førstehjælpsforanstaltninger

P309+P311	VED eksponering eller ubehag: Ring til en GIFTINFORMATION eller en læge.
P304+P340	VED INDANDING: Flyt personen til et sted med frisk luft og sørg for, at vedkommende hviler i en stilling, som letter vejrtrækningen.
P302+P352	VED KONTAKT MED HUDEN: Vask med rigeligt sæbe og vand.
P305+P351+P338	VED KONTAKT MED ØJNENE: Skyl forsigtigt med vand i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser, hvis dette kan gøres let. Fortsæt skylning.
P301+P310	I TILFÆLDE AF INDTAGELSE: Ring omgående til en GIFTINFORMATION eller en læge.
P331	Fremkald IKKE opkastning.

Anvisninger til lægen: Behandling: Symptomatisk behandling (dekontamination, vitalfunktionen), ingen specifik modgift kendes.

Virknings mekanisme:

Det aktive stof Clomazon optages via kimstængel og rodnet. Transporten til de overjordiske plantedele sker i saftstrømmen mod vækstpunkterne og fordelingen i blade via diffusion.

Clomazon blokerer for syntesen af klorofyl og andre fotosyntese aktive pigmenter. Virkningen ses som en tydelig afblegning (hvidfarvning) af følsomme ukrudtsplanter, under eller umiddelbart efter fremspiring med efterfølgende nedvisning. Normalt er virkningstiden 4-8 uger afhængig af jordtype og klimatiske forhold.

Effekter:

Anvendelse:

God effekt	Moderat effekt	Svag eller ingen effekt
Hyrdetaske Fuglegræs Burresnerre Tvetand	Sort natskygge Storkronet ærenpris Enårig rapgræs Vedvend ærenpris Pengeurt Sort natskygge Spergel Kiddike Hvidmelet gåsefod Hundepersille	Rodukrudt Kamille Valmue Agerstedmorder

Generelt

Command CS anbefales ikke på humusholdige jorder, hvor effekten kan være lavere. Command CS udsprøjtes direkte og jævnt på jordoverfladen. Virkningen fremmes af et veltilberedt såbed uden knolde og en god jordfugtighed. Ved udsprøjtning på tør jordoverflade vil Command CS forblive stabil og virkningen kommer så snart regnen igen gør overfladen fugtig. Evt. tromling udføres før sprøjtning.

Vinterraps

Command CS anvendes i en dosering på 0,25 L/ha umiddelbart efter såning af vinterrapsen, og ikke senere end før fremspiring. Det anbefales dog at der højst går 3 dage fra såning til sprøjtning med Command CS. Senere udsprøjtning kan medføre kraftig afblegning af rapsen. Rapsen skal være sået i en ensartet dybde og dækket af jord (mindst 2 cm). Direkte kontakt mellem rapsfrø og sprøjtevæske skal undgås. Command CS kan udbringes sammen med Roundup. Der kan under etableringsfasen komme nogen spredt og forbigående lysfarvning (afblegede blade) af rapsen – især efter kraftig nedbør på sandjord. Lysfarvningen forsvinder normalt indenfor ganske kort tid og har ingen indflydelse på udbytte eller kvalitet.

Afgrøde	Skadevolder	Dosering pr ha	Tidspunkt	Bemærkninger
Vinterraps	Tokimbladet ukrudt	0,25 L	Umiddelbart efter såning	Sprøjtefrist: Må ikke anvendes senere end før fremspiring. Maks. 90 g a.s./ha hvert tredje år.

I tilfælde af fejlslagen afgrøde eller udvintring se tabel for mulige erstatnings afgrøder.

Mulige afgrøder efter fejlslagen afgrøde eller udvintring af vinterraps			
Omsåning efterår	Omsåning forår		Efter normal høst
Dyb (20-30 cm) jordbearbejdning	Let jordbearbejdning	Kraftig jordbearbejdning eller pløjning	
Vintersæd vinterraps	Vårraps, ærter, bønner, gulerødder, turnips, majs, valmuer eller kartofler	Vårhvede, vårbyg, havre, sukker- og foderroer, hør, lucerne, salat, spinat, kål, løg og havebønner	Alle afgrøder

Ærter og gulerødder

Command CS anvendes lige efter såning med en dosering på 0,25 l/ha, og ikke senere end før fremspiring. Det anbefales dog at Command CS ikke anvendes senere end 5-10 dage før afgrødens fremspiring. Sen behandling giver risiko for misfarvede blade på afgrøden.

Afgrøde	Skadevolder	Dosering pr ha	Tidspunkt	Bemærkninger
Ærter	Tokimbladet ukrudt	0,25 L	Umiddelbart efter såning	Sprøjtefrist: Må ikke anvendes senere end før fremspiring. Maks. 90 g a.s./ha hvert tredje år.
Gulerødder	Tokimbladet ukrudt	0,25 L	Umiddelbart efter såning	Sprøjtefrist: Må ikke anvendes senere end før fremspiring. Maks. 90 g a.s./ha hvert tredje år.

Kartofler

Command CS anvendes i en dosering på 0,25 L/ha, og ikke senere end før fremspiring. Det anbefales dog at Command CS ikke anvendes senere end 5 dage før kartoflernes gennembrydning. Senere udsprøjtning kan medføre kraftig afblegning af afgrøden.

Anvendelsen sker ofte i en tankblanding med et jordmiddel efter lægning og færdighypning af kartoflerne. Bland kun Command CS med et jordmiddel, når sprøjtetidspunktet for tankblandingen er som ovenfor anført, og alle retningslinjer (f.eks. med hensyn til forskellige kartoffelsorters følsomhed) for anvendelsen af jordmidlet i øvrigt overholdes – læs midlets etikette grundigt.

Sprøjtøvæsken fordeles jævnt over kammene. Virkningen er bedst på en fast og fugtig kam, der har fået tid til at "sætte" sig lidt. Kartoflerne skal være lagt i en ensartet dybde og dækket af jord. Direkte kontakt mellem læggekartofler og sprøjtøvæske skal undgås. Radrensning, nedvanding af kammene og andre aktiviteter der påvirker det øverste jordlag bør undgås da effekten af sprøjtningen derved nedsættes. Der kan umiddelbart efter gennembrydningen forekomme nogen spredt og forbigående lysfarvning (afblegede blade) af kartoflerne – især efter kraftig nedbør på let sandjord. Lysfarvningen forsvinder normalt indenfor ganske kort tid og har ingen indflydelse på udbytte eller kvalitet.

Afgrøde	Skadevolder	Dosering pr ha	Tidspunkt	Bemærkninger
Kartofler	Tokimbladet ukrudt	0,25 L	Før fremspiring. Afsluttende hypning skal være udført inden sprøjtning.	Sprøjtfrist: Må ikke anvendes senere end før fremspiring. Maks. 90 g a.s./ha hvert tredje år.

I tilfælde af fejlslagen afgrøde se nedenstående tabel for mulige erstatnings afgrøder.

Mulige afgrøder efter fejlslagen afgrøde af kartofler, ærter eller gulerødder		
Omsåning efter kraftig jordbearbejdning		Efter normal høst
6 uger efter Command CS behandling	9 uger efter Command CS behandling	
Ærter, gulerødder, turnips, valmuer, hestebønner, kartofler, majs, foder- og sukkerroer, vårraps, hør, lucerne, salat, spinat, kål, vårbyg, vårhvede og havre	Havebønner	Alle afgrøder

Mindre anvendelse

Information og vejledning om brug af produkter med godkendelse til mindre anvendelse kan findes på Videncenter for Landbrug's hjemmeside eller via link fra BASF's hjemmeside til førnævnte.

Anvendelsen i afgrøden sker på brugerens eget ansvar for så vidt angår midlets effektivitet og eventuelle skader på nytteplanter. Øvrige bestemmelser på etiketten skal også overholdes i forbindelse med den mindre anvendelse.

Specifikt gælder:

- at den maksimale dosering er 90 g as/ha svarende til 0,25 L produkt/ha
- at produktet kun må anvendes hvert 3 år på et givet areal og
- at produktet ikke må anvendes nærmere end 2 m fra vandmiljøet (søer, vandløb mm.) for at beskytte organismer, der lever i vand

Command CS er godkendt til mindre anvendelse i følgende kulturer:

Afgrøde	Skadegørere	Dosering/ha	Tidspunkt	Bemærkninger
Spinat til frøavl	Burresnerre, fuglegræs og hyrdetaske	0,25 L	Efter såning og senest 3-5 dage før spinaten spirer frem	Halm må ikke bruges til opfodring
Urtechrysantemum til frøavl	Burresnerre, fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske	0,25 L	Efter såning og senest 3-5 dage før fremspiring	Halm må ikke bruges til opfodring
Vårrops til produktion af udsæd	Burresnerre, fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske	0,2 - 0,25 L	Senest 3 dage efter såning	Halm må ikke bruges til opfodring
Gul sennep til produktion af udsæd	Burresnerre, fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske	0,2 - 0,25 L	Senest 3 dage efter såning	Halm må ikke bruges til opfodring
Kinesisk kål til produktion af udsæd	Burresnerre, fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske	0,2 - 0,25 L	Senest 3 dage før fremspiring	Halm må ikke bruges til opfodring
Hvidkål til produktion af udsæd	Burresnerre, fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske	0,2 - 0,25 L	Senest 3 dage før fremspiring	Halm må ikke bruges til opfodring
Etableret skorzonerrød til produktion af udsæd	Burresnerre, fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske	0,15 - 0,25 L	I efteråret efter høst og inden 15. Sep.	Halm må ikke bruges til opfodring
Kørvel til produktion af udsæd	Burresnerre, fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske	0,25 L	Senest 3 dage før fremspiring	Halm må ikke bruges til opfodring
Olieræddike til produktion af udsæd	Burresnerre, fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske	0,2 - 0,25 L	Senest 3 dage før fremspiring	Halm må ikke bruges til opfodring
Vår- og vinter-hestebønner til produktion af udsæd og foder	Burresnerre, fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske	0,2 - 0,25 L	Senest 3 dage efter såning	Halm må ikke bruges til opfodring
Sukker- og foderroer	Hundepersille og en supplerende effekt mod burresnerre, samt fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske	0,2 L	Før fremspiring af bederoer	
Kål til konsum: Rosenkål, hovedkål (rød- og hvidkål, savojkål) samt blomsterkål (blomkål og broccoli)	Burresnerre, fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske	0,25 L i såede hoved og blomsterkål 0,25 L i plantede hovedkål 0,15 - 0,2 L i plantede blomsterkål	Umiddelbart efter såning eller plantning	Halm må ikke bruges til opfodring
Bladbeder til frøavl	Burresnerre, fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske	0,2 L	Før fremspiring af bladbeder	Halm må ikke bruges til opfodring
Chrysantemum carinatum, Calendula officinalis, Papaver rhoeas, Iberis sempervirens og Convolvulus tricolour til frøproduktion	Burresnerre, fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske	0,15 - 0,2 L Laveste dosering i Calendula officinalis	Senest 3 dage før fremspiring	Halm må ikke bruges til opfodring
Persille til frøproduktion	Bredbladet ukrudt som fuglegræs, hyrdetaske samt en vis effekt på burresnerre	0,15 - 0,20 L	I august efter høst af dæksæden eller om foråret i frohøståret.	Halm må ikke bruges til opfodring

Generelt for mindre anvendelse:

For at tilpasse vejledning til den enkelte sort og de lokale dyrkningsforhold bør den endelige vejledning for midlets anvendelse udarbejdes i samarbejde med den lokale konsulent og/eller det frøfirma, der er avlskontrakt med.

Ansvar for vejledning i forbindelse med mindre anvendelse:

Godkendelse til mindre anvendelse er en speciel godkendelse, som gør det muligt at anvende et plantebeskyttelsesmiddel i en afgrøde, som ikke hidtil har været omfattet af godkendelsen

Vejledning til mindre anvendelse - eget ansvar

Der kan ikke garanteres for, at der ikke kan opstå skader på afgrøden eller være svigtende virkning af et plantebeskyttelsesmiddel, selv om vejledningen for mindre anvendelse følges. Da Videncentret for Landbrug, Planteproduktion udarbejder og søger godkendelse og vejledning til mindre anvendelse på brugerens vegne, kan Videncentret for Landbrug, Planteproduktion ikke gøres ansvarlig for skader eller svigtende virkning, der må opstå, hvor et kemisk bekæmpelsesmiddel er godkendt og den tilknyttede vejledning til mindre anvendelse i afgrøden følges.

Vejledningen i brug af et plantebeskyttelsesmiddel, som er tilladt på baggrund af en godkendelse til mindre anvendelse, bygger på få forsøgsresultater og observationer. Alle situationer, hvorunder midlet må anvendes, er ikke afprøvet, og midlet er heller ikke afprøvet i alle sorter. Midlets effekt kendes primært fra andre afgrøder, og der kan derfor være forhold, som gør, at midlet ikke virker tilfredsstillende i den pågældende afgrøde. Derfor kan der måske opstå skader eller svigtende virkning, når vejledningen til mindre anvendelse følges.

Resistens:

For mange herbicider er der risiko for forekomst af biotyper, der er modstandsdygtige (resistente) overfor de anvendte aktivstoffer.

Clomazon tilhører gruppen af midler der hæmmer carotenoid biosyntesen (blegning af følsomme planter) tilhørende kemisk gruppe kaldet isoxazolidinone herbicider i HRAC gruppe F3. Clomazon vurderes at have lav risiko for udvikling af resistens, og der er ikke konstateret vigende effekter overfor Clomazon i Danmark.

Gentagne behandlinger med midler med samme virkemekanisme øger risikoen for udvikling af resistens. Command CS anvendes almindeligvis kun én gang pr afgrøde pr sæson og i intervaller på 3 år, hvorfor risikoen for opbygning af resistens minimeres.

Generelt mindskes risikoen for udvikling af resistens ved at blande med eller skifte mellem midler med andre virkemekanismer, som har god effekt over for de aktuelle arter.

Blanding

Command CS kan blandes med Stomp, Stomp CS, Roundup, Fenix og Boxer. Tilsæt først Command CS efter at blandingspartneren er helt opløst i sprøjtevæsken.

Sprøjteteknik:

Command CS skal udbringes med en marksprøjte (eller anden sprøjte), som er kalibreret og lever op til de standarder og specifikationer, som er givet af sprøjteproducenten. Ved påfyldning af marksprøjte skal anvendes præparatfyldeudstyr eller udstyr til direkte injektion.

Udbringning skal altid tilpasses afgrødens udvikling mht. højde, tæthed, fugtighed, ol. Udbringning af sprøjtemidler skal til hver en tid ske på en sådan måde, at overlappning i marken samt spild uden for området begrænses til et minimum, og at afdrift til omgivelserne undgås.

Vindhastigheden skal altid være lav (< 4 m/s) på behandlingstidspunktet, og low-drift dyser bør så vidt muligt anvendes, for yderligere at reducere risikoen for afdrift.

Valg af dyse tilpasses opgaven og der findes en lang række fabrikater på markedet, der opfylder gældende regler. Nedenstående angiver eksempler på mulige dyser.

3 bar tryk	Ydelse (l/min)	Hastighed (km/t)	Væskemængde pr ha
ISO LD 0,15 (grøn)	0,6	6,5	110
		8,0	90
ISO LD 0,2 (gul)	0,8	6,5	148
		8,0	120

Tilberedning af sprøjtevæske:

Sørg altid for at sprøjten er korrekt rengjort samt efterset for belægninger inden tilberedning af sprøjtevæsken begyndes. Dette gælder især, hvis sprøjten har været anvendt til sprøjteopgaver i andre afgrøder.

Præparatfyldeudstyr

Ved anvendelse af præparatfyldeudstyr og flydende præparater påfyldes den ønskede mængde præparat, som herefter suges op i sprøjtetanken.

Efterfølgende skyldes præparatfyldeudstyret, samt tomme dunke/beholdere. Gentag proceduren med at åbne/lukke for bundventil til der ikke er synlige spor af Command CS i fyldestationen.

Additiv/penetreringsolier tilsættes til sidst inden den endelige tankblanding er udført.

Direkte injektion

Ved anvendelse af direkte injektionsudstyr, ledes det ufortyndede præparat automatisk ind i de slanger, som fører fra sprøjtetank til dyserne. Ved skift og afslutning af sprøjteopgaver gennemføres en gennemskylning og rengøring af systemet. Vaskevandet udsprøjtes under kørsel på det behandlede areal.

Generelt bør der være konstant omrøring under udbringning og kørsel og sprøjtevæsken udsprøjtes straks efter tilberedningen.

Rengøring

Efter endt sprøjtearbejde skal sprøjten og traktor rengøres enten i marken eller på vaskepladsen. En uvasket sprøjte skal placeres i den behandlede mark, på vaskepladsen eller under tag. Sprøjten skal være monteret med spuledyser til indvendig rengøring af tanken og sprøjten skal være monteret med separat vandtank med tilstrækkelig kapacitet således at restsprøjtevæske kan fortyndes og der kan foretages en grundig rengøring i marken. Restsprøjtevæske skal på passende vis fortyndes 50 gange med vand og udsprøjtes i den behandlede mark (uden at den maksimalt tilladte dosering for det pågældende middel herved overskrides).

Rengøring i øvrigt foretages med egnede rengøringsmidler (se evt. etiketten på det sidst anvendte middel for specifikke anvisninger) samtidig med at filtre, slanger og dyser kontrolleres for urenheder og eventuelle belægninger. Vaskevandet opsamles i egnede beholdere og udbringes iht. gældende regler.

I øvrigt henvises til Miljøministeriets vejledning om påfyldning og vask af sprøjter til udbringning af bekæmpelsesmidler, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1752 af 14. december 2015.

Tom emballage:

Rester skal afleveres til den kommunale affaldsordning for farligt affald.

Tomme beholdere kan bortskaffes med dagrenovationen..

Den tomme beholder bør skylles inden bortskaffelse. Skyllevandet hældes op i sprøjtevæsken.

Emballagen må ikke genbruges.

P501 Indholdet/beholderen bortskaffes i overensstemmelse med kommunale regler for affaldshåndtering.

Lagring:

Command CS bør opbevares frostfrit i uåbnet original emballage beskyttet mod direkte sollys og andre varme kilder. Ved korrekt opbevaring er produktet holdbart i minimum 2 år fra produktionsdatoen.

Producenten fralægger sig ethvert ansvar for produktets effekt samt skader, herunder følgeskader, der er opstået gennem ikke forskriftsmæssig opbevaring og/eller anvendelse af produktet.